
Retrat de Lozana: La luxúria andalusa

Autor:

Data de publicació: 10-09-2021

Salta a la navegacióSalta a la cerca

Retrat de Lozana: La luxúria andalusa

Retrato de la Loçana andaluza..., Venècia, 1528.

Autor

Francisco Delicado

Títol original

Retrato de la Loçana andaluza

Traductor

Bruno M. Damiani

País

Itàlia

Llengua

Castellà

Gènere

Novel·la

Editor

Scripta Humanica

Data de publicació

1528 (anglès trans. Agost 1987)

Tipus de suport
Imprimeix (Tapa dura)

Pàgines
301 pp (Eng. Trans. edició hardback) ·

ISBN
0-916379-41-8 (Eng. Trans. edició hardback)

OCLC
15695720

Decimal de dess.

863/.3 19

Classe LC
PQ6388. D2 E5 1987

Retrat de la Loçana andalúsés un llibre escrit a Venècia per l'editor espanyol del Renaixement, Francisco Delicado, el 1528, després d'escapar de Roma a causa del sentiment antiespà que va sorgir després del saqueig de Roma un any abans. Publicat anònimament, el llibre conté una descripció de la vida a l'inframón de Roma durant el primer terç del segle XVI. Es considera un llibre descendent de Celestina (escrit uns trenta anys abans per Fernando de Rojas) pel gènere literari, la novel·la en diàleg, i una de les primeres manifestacions de la novel·la picaresca.

Resum de la trama

El llibre comença a Còrdova, on l'aldonza, sexualment precoç, viu amb la seva mare. Després de la mort de la seva mare, es trasllada a casa de la seva tia des d'on escapa amb Diomedes, un comerciant de mar. Després de viatjar a moltes ciutats del Mar Mediterrani i l'Orient Mitjà i canviar el seu nom per Lozana, arriben a Marsella per trobar-se amb el pare de Diomedes, que, disgustat amb el seu fill, l'envia a la presó i paga un mariner per fer desaparèixer Lozana. No obstant això, el mariner desobeeix l'ordre donada i porta Lozana a Livorno, on continua el seu viatge fins a Roma. Sense diners, Lozana va al centre d'Espanya a Roma per demanar ajuda; allà, les dones veuen les seves habilitats en la cuina, la medicina i la seva bellesa (encara que la seva cara està una mica desfigurada per la sífilis). Després que una dona napolitana li doni un servent anomenat Rampin, Lozana arriba a un acord amb ell perquè es converteixi, per un temps, en el seu servent i amant. Seguint el consell d'un carter, i amb l'ajuda d'un jueu anomenat Trigos que l'instal·la en una casa que posseeix, comença la seva nova vida com a prostituta. Després d'uns anys, es converteix en la senyora d'un bordell, després Lozana i Rampin es traslladen a Lipari; El llibre acaba amb una petita narració sobre el saqueig de Roma.

Significat literari i crítica

Una de les característiques més importants del llibre és la línia didàctico-satírica (així com altres llibres de la novel·la picaresca, com Lazarillo de Tormes concebut com un fort crític fet pels humanistes), perquè revela la decadència moral de Roma, i tots els personatges exposats -des dels bisbes fins als dolents- apareixen envoltats d'un món de corrupció, prostitució i violència. Això fa del llibre un testimoni eloqüent i realista de les maneres i la vida a l'inframón romà des dels anys 1513 fins a 1524 i l'atac ulterior de les forces imperials de Carles V el 1527 que va conduir a la finalització del primer període del Renaixement. Si bé la narració mai arriba a 1527, hi ha algunes pistes que profetitzen aquest fi, que

es poden comparar amb el càstig de Babel pels pecats dels romans: Pues «año de veinte e siete, deja a Roma y vete», diu l'autor (Va arribar l'any dels vint-i-set, surt de Roma i se'n va), com a clara manifestació del càstig diví per les males accions (juntament amb el dogma de remuneració en la fe cristiana).

Els aspectes literaris d'aquest llibre són la descripció social de personatges com Lozana i Rampin, la defensa dels jueus (en un moment històric en què una actitud intolerant contra ells, així com els musulmans, havia començat a Espanya; també recolzada per la teoria que fa de Francisco Delicado un convers). Amb la intervenció ocasional de l'autor com a personatge (com en l'anterior Cárcel de Amor de Diego de San Pedro), la seva estructura narrativa (dividida en 3 parts i 66 mamotretos) va en la línia iniciada per Celestina i la narració construïda sobre la base de diàlegs:

Lozana. Más gana tengo de dormir que de otra cosa. Tía. Sobrino, cená con nosotros, en tanto que yo e la ayudo a desnudar Rampín. Señora, sí. (Lozana. Prefereixo dormir abans que qualsevol altra cosa. Tia. Nebot, sopar amb nosaltres, mentre jo vaig a ajudar-la a despullar-se Rampin. Sí, missenyora).

Els elements escatològics i sexuals prevalen durant la narració: hi ha descripcions d'un ménage à trois; un episodi en el qual Rampin es cobreix de cap a peus en excrements després de caure en una latrina; i altres al·lusions desinhibits a la reconstrucció de l'himen, i la procreació. Dóna un dels testimonis sobre la sífilis com a plaga en els primers anys del segle XVI: Lingüísticament, utilitza diferents variants del castellà com germanía, català i italià. El llibre va ser considerat obscè per Marcelino Menéndez y Pelayo que, segons el filòleg mexicà Antonio Alatorre, gaudia del fet que Lozana no havia tingut descendiment en la literatura espanyola; Un comentari que no s'aplica a la literatura italiana sobre la qual la influència de Lozana es va fer evident en les obres contemporànies com el Ragionamenti escrit gairebé una dècada després per l'humanista italià Pietro Aretino.

Altres obres de Francesco Delicado

De consolatione infirmorum, (Roma, 1525).

El modo de adoperare el legno de India occidentale: Salutifero remedio a ogni piaga et mal incurabile (Roma, 1525; más conocido a través de la segunda edición veneciana de 1529).

Specchio vulgare per li sacerdoti che administraranno li sacramenti in ciascheduna parrocchia (Roma, 1525)

Retrato de la Lozana andaluza (Venecia 1528).

Es refereix al protagonista del poema carajicomedia, anònim i paròdia dels Tres-cents o Laberint de fortuna de Juan de Mena, que descriu el pelegrinatge fallit del cavaller de Guadalajara Diego Fajardo, històricament propietari del monopoli dels bordells de la seva ciutat, a la recerca de remei per a la seva impotència sexual.

Adaptacions cinematogràfiques, televisives o teatrals

Hi va haver una versió cinematogràfica hispano-italiana de 1975.

Bibliografia

Alatorre, Antonio. 2002. Los 1001 años de la lengua española (Mèxic: FCE).

Delicado, Francisco. 1987. Retrato de Lozana: La luxúria andaluza : ISBN 0-916379-41-8

Delicado, Francisco. 1969. La Lozana Andaluza. Bruno Damiani, ed. (Madrid: Castalia) (castellà).

Delicado, Francisco. 1985. La Lozana Andaluza. Claude Allaire, ed. (Madrid: Cátedra) (castellà).

Enllaços externs

Edició digital facsimilar de Portrait of Lozana.

La lozana andaluza a IMDb, una versió cinematogràfica hispano-italiana de 1975.

Biografía de Francisco Delicado.

La Lozana Andaluza di Francisco Delicado (en italiano).

Obras digitalizadas de Francisco Delicado en la Biblioteca Digital Hispánica de la Biblioteca Nacional de España.

Retrato de la Lozana Andaluza, en el Proyecto Gutenberg.